

Avaluació Interna de centres Atenció i seguiment de l'alumnat

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Direcció General d'Ordenació Educativa

Edició: **Servei d'Ordenació Curricular**
gener de 1998

ÍNDEX

1. ATENCIÓ I SEGUIMENT DE L'ALUMNAT.....	3
L'ATENCIÓ A L'ALUMNAT	3
FUNCIONS DOCENTS QUE SÓN OBJECTE D'ATENCIÓ EN EL CENTRE.....	3
LA INFORMACIÓ SOBRE L'ALUMNAT.....	4
EL DIAGNÒSTIC SOBRE L'ALUMNAT (I).....	5
EL DIAGNÒSTIC SOBRE L'ALUMNAT (II).....	6
EL DIAGNÒSTIC SOBRE L'ALUMNAT (III)	6
ÀMBITS VINCULATS A L'APRENENTATGE.....	7
2. ESTRATÈGIES DE SUPORT A L'ALUMNAT	8
REPERTORI DE LES ACTIVITATS DE SUPORT DESENVOLUPADES AL CENTRE	8
PERFIL DE L'ACTUACIÓ DE SUPORT	8
ORIENTACIÓ DOMINANT DEL CONJUNT DE LES ACTIVITATS DE SUPORT.....	9
ÀMBITS D'ACTUACIÓ AFECTATS EN LES DIVERSES ACTIVITATS DE SUPORT	10
FUNCIONS I ACTUACIONS DE L'EQUIP EN L'ESTRATÈGIA DE SUPORT DE CENTRE	11
L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT A L'AULA.....	11
3. ACTUACIONS ESPECÍFIQUES I DE RECUPERACIÓ.....	13
EL SUPORT A L'AUTONOMIA DE L'APRENENTATGE	13
L'ADEQUACIÓ D'OBJECTIUS, RECURSOS MATERIALS I PROCEDIMENTS.....	13
EL CONTROL DEL TEMPS D'APRENENTATGE, I LA SEVA ORGANITZACIÓ	14
EL SUPORT SOCIAL I EL CONTROL ACADÈMIC DE LA RECUPERACIÓ	14
ACTIVITATS DE SUPORT ORIENTADES A DETERMINAT TIPUS D'ALUMNES	15
ELS ALUMNES D'INTEGRACIÓ	15
FORMACIÓ DE GRUPS DE NIVELL D'APRENENTATGE HOMOGENI	16
IMPLANTACIÓ D'UNA ESTRATÈGIA DE CENTRE, DE SUPORT A L'ALUMNAT	17

1. Atenció i seguiment de l'alumnat

Les estratègies d'atenció als alumnes poden ser variades. Ara bé, tota estratègia que pretengui assolir uns mínims de qualitat requereix certs requisits. En la mida que els propòsits bàsics de l'actuació de suport siguin compartits pels diversos components de l'equip, en termes de criteris bàsics, de funcions que cal desenvolupar, del tipus d'informació que es vol obtenir sobre l'alumnat i en la cura en l'elaboració i resolució dels diagnòstics, es defineix un marc per a l'actuació pràctica i de qualitat en el suport a tot l'alumnat.

L'atenció a l'alumnat

Quin és el grau d'acord amb les afirmacions següents?

- les principals línies d'actuació de l'equip són conegudes pels alumnes.
- els procediments de consulta que es porten a terme són adequats i efectius;
- els procediments d'observació i seguiment que adoptem són adequats i efectius;
- tenim procediments establerts per a detectar les seves necessitats i interessos;
- tenim procediments establerts per a detectar les seves dificultats;
- a l'aula/centre tenim propostes d'actuació, recursos organitzatius i materials per tal d'acomodar el treball a determinats aspectes que observem o detectem en l'alumnat i que volem compensar/regular/corregir;
- a l'aula/centre tenim propostes de participació de l'alumnat per tal d'acomodar en el seu procés d'aprenentatge: les seves demandes, punts de vista o els seus referents en els continguts, procediments i/o valors.

Funcions docents que són objecte d'atenció en el centre	Instància on es coordina	Quin és el seu grau de coordinació efectiva?	No hi ha coordinació
• desenvolupar el pla d'acció tutorial			
• recollir la informació necessària per a diagnosticar la situació de l'alumnat a l'inici de cicle			

<p>Establir criteris:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☞ per a les adaptacions curriculars ☞ per a desenvolupar temes transversals i disposar o elaborar els materials necessaris en aquests temes ☞ per al treball de gestió d'aula ☞ per a les normes de regulació de la vida de l'aula i el centre 			
<ul style="list-style-type: none"> • els criteris generals d'avaluació i de les modalitats de realitzar-la • seguir l'evolució dels alumnes en particular i del grup-classe en general durant el cicle • establir aquell tipus de suport pedagògic per als alumnes amb algun tipus de dificultats 			
<ul style="list-style-type: none"> • ajudar els alumnes amb dificultats de comunicació i problemes personals • tractar els problemes d'integració d'alumnes específics, com aquells amb retard acadèmic 			

La informació sobre l'alumnat

De quines de les següents fonts d'informació inicial sobre l'alumne/a es disposa del cicle/el tutor o tutora?

- documentació oficial del centre/cicle;
- opinions dels seus tutors o tutores de l'any anterior;
- observació sistemàtica/lliure de l'alumnat els primers dies.

La informació addicional sobre cada alumne/a es recull en funció:

- de la informació que aporta cada professor o professora a les reunions, fruit del seguiment individualitzat de classe;
- del recull del tutor o tutora a les entrevistes, o en les activitats que porta a terme (amb el grup, en la resolució de conflictes, etc.);
- de les entrevistes de pares i mares;
- del que aporten altres fonts auxiliars (psicòleg, assistència social, etc.).

Quina valoració es fa?

- de la fiabilitat dels sistemes de recollida d'informació complementàries;
- de la fiabilitat dels sistemes de coordinació i d'elaboració de la informació;
- de la validesa de la informació recollida sobre cada alumne i els grups.

El diagnòstic sobre l'alumnat (I)

Quin és el grau d'acord amb les formulacions següents:

A les reunions es parla sovint de certs alumnes sense que millori el grau de comprensió de les seves dificultats, necessitats, problemes o conductes al centre i l'aula;

Es considera important evitar un "etiquetatge" en els diagnòstics sobre l'alumnat.

Per a evitar-ho:

- es compta amb un protocol, establert prèviament, per a buscar i detectar el ventall d'informació que ens és més útil;
- es contrasta la informació recollida a partir de la interacció a classe;
- es compta amb altra informació que puguin tenir els companys i companyes i mestres ;
- amb l'obtinguda en les entrevistes amb els mateixos alumnes;
- amb la dels seus pares i mares;
- amb les conductes dels alumnes en diverses situacions;

- amb l'opinió dels agents externs a l'equip, (EAP, serveis municipals, ass. social...) si fa al cas.

El diagnòstic sobre l'alumnat (II)

Abans d'arribar a establir diagnòstics sobre l'alumnat, fins a on es consideren les diverses possibilitats que s'apunten?

- es parteix del fet que qualsevol sistema de recollida d'informació té un determinat biaix;
- es constata si hi ha una dispersió d'opinions sobre un alumne dins el mateix equip i que cal arribar a establir procediments per a posar-los d'acord;
- es considera que els sistemes d'avaluació utilitzats poden atendre un camp molt reduït d'aspectes;
- es considera que els sistemes d'avaluació utilitzats poden atendre un ventall d'aspectes de manera molt genèrica.

Abans d'arribar a establir diagnòstics sobre l'alumnat, en quina mida es creu que hi pesen cada una de les següents preocupacions?

- l'acadèmica (allò que sap, com... i el que hauria de saber);
- la dels recursos instrumentals de l'alumne (el que sap fer, com ho fa... i el que hauria de saber fer);
- la de les seves actituds (com és, com es mostra... i com esperem que s'hauria de mostrar);
- la seva conducta social (com es comporta envers els altres... i com s'hauria de comportar).

El diagnòstic sobre l'alumnat (III)

Els diagnòstics resultants de l'alumnat, fins a on depenen dels aspectes que s'indiquen?

- dels sistemes de recollida d'informació;
- de la forma com és tractada la informació i la situació en què es fa;
- de com es porten a terme les sessions de treball (de qui informa, de les persones que opinen més, del "pes" en l'equip de la persona que opina, etc.);

- dels sobreentesos, del pes dels “etiquetatges” que no es sotmeten prou a revisió;
- d'un contrast de les dades bàsiques i del seguiment de l'alumne en diverses situacions i durant un temps prudencial.

Els diagnòstics resultants depenen, en certa manera, d'aquells aspectes que es tracten de desenvolupar i del que s'espera que puguin fer. D'aquí que sigui important verificar fins a on es considera la importància d'atendre determinats àmbits vinculats estretament a l'aprenentatge.

Àmbits vinculats a l'aprenentatge

Fins a on es comparteix entre el professorat del cicle, en termes pràctics d'aula, la necessitat d'atendre els alumnes en els àmbits següents?

- el seu llenguatge parlat;
- el seu llenguatge escrit;
- la seva manera de comprendre allò que s'aprèn;
- els procediments utilitzats en el seu treball;
- els hàbits d'estudi i d'ús del temps;
- la participació en el funcionament del grup.

Com s'afronta la situació quan es detecten problemes o dèficits en els anteriors àmbits?

Quin és el grau de coordinació en el si de l'equip de cicle per a intentar superar-los?

2. Estratègies de suport a l'alumnat

Es pot considerar com a estratègia de suport a l'alumnat aquell conjunt de recursos de caràcter tutorial que el centre utilitza per a detectar, prevenir, corregir i/o compensar determinats aspectes de la seva conducta acadèmica.

Aquest tipus d'activitats poden anar adreçades al conjunt dels alumnes del centre, i ser comunes a tots, o poden ser, també, activitats pensades i adreçades a grups específics, com també incloure vies d'atenció indicades per a alumnes individuals.

El principal problema que s'ha d'afrontar a cada centre, una vegada es perfila i concreta un conjunt d'experiències com el que s'apunta en els diferents epígrafs d'aquest apartat, és el de la seva progressiva elaboració, coordinació, avaluació i eventual revisió, atenent al principi de la seva eficiència pedagògica.

Repertori de les activitats de suport desenvolupades al centre

Activitats adreçades al conjunt de l'alumnat del centre, comunes o aplicables a tothom	Activitats pensades i adreçades per a grups específics	Activitats o modalitats d'atenció adreçades a alumnes individuals

Perfil de l'actuació de suport

L'actuació de suport envers l'alumnat es planteja de manera prioritària:

- com una estratègia global de centre, de suport a l'alumnat;
- com una funció organitzativa de centre, que permet als equips de nivell o cicle de reflexionar i elaborar orientacions i propostes;
- com un conjunt d'actuacions puntuals.

L'actuació de suport a l'alumnat conjuga alguna de les possibilitats següents,

- és una actuació docent que fa l'equip educatiu de curs i/o cicle;
- és una actuació específica de cada professor o professora dins la classe.

Al centre, fins a on es possible articular una estratègia de suport acadèmic a l'alumnat?

- quines raons l'argumentarien? què pot aportar?
- quins tipus de problemes pot resoldre?
- quines condicions hauria d'haver-hi per a arribar a perfilar una estratègia de entre en aquest camp?

Orientació dominant del conjunt de les activitats de suport

Característiques de les diferents activitats de suport comunes a tothom,

- la majoria de les activitats van adreçades al conjunt de l'alumnat de cada cicle i són comunes a tots;
- tenim activitats pensades i adreçades especialment per a grups específics d'alumnes;
- tenim activitats o modalitats d'atenció indicades per a alumnes individuals.

La orientació dominant d'aquestes activitats és:

- preventiva: pretenem anticipar-nos a l'aparició de certes conductes o situacions abans que es manifestin;
- correctora, compensatòria: es pretén recompondre o limitar l'abast de certes dificultats o problemes.

En quina mida cada grup d'activitats cobreix els objectius pretesos?

Amb quin grau d'èxit se'ls valora?

Es fan experiències de diferenciació d'activitats d'aprenentatge dins l'aula?

Fins a on es comparteixen les valoracions dels seus resultats?

Àmbits d'actuació afectats en les diverses activitats de suport

Al parer de cada un dels components de l'equip, quines de les activitats que es porten a terme amb l'alumnat:

- impliquen una organització significativa de l'equip de nivell i/o cicle i de les seves actuacions;
- incrementen la coordinació i l'actuació de l'equip educatiu, de nivell o cicle;
- incrementen l'atenció i actuació en un àrea de coneixements;
- introdueixen ajustaments significatius de l'estructura curricular (p.e., activitats de caràcter interdisciplinar, activitats coordinades des d'una àrea, ...).

En quines de les activitats de suport desenvolupades es detecten canvis, a les classes, en els aspectes següents:

- elaboració de materials específics, complementaris dels habituals;
- estratègies i procediments d'ensenyar diferents als ordinaris;
- posar atenció a procediments i estratègies generals de treball i d'aprenentatge de l'alumnat (p.e., portar una agenda);
- treballs de caràcter interdisciplinar;
- experiències amb una major contextualització de les activitats d'ensenyament-aprenentatge;
- incrementar la personalització de les activitats d'ensenyament;
- canvis o adaptacions de tipus curricular.

Fins a on és possible avançar en la línia que apunten els aspectes anteriors?

Quines dificultats es detectarien?

Funcions i actuacions de l'equip en l'estratègia de suport de centre <i>Quines es porten a terme?</i>	Responsable/s de realitzar-ho
<ul style="list-style-type: none"> • afavorir la implicació dels alumnes en la vida del centre • recollir o proporcionar informació als pares, mares i alumnes respecte les diferents activitats i objectius • revisar el seguiment de les diverses activitats • valorar l'assoliment dels objectius en cada activitat/ del conjunt d'activitats per un període de temps • recollir i analitzar els problemes detectats que es considerin rellevants • proposar modificacions o canvis en l'estructura d'activitats 	

L'atenció a la diversitat de l'alumnat no requereix només estructures organitzatives especialitzades. L'àmbit més natural de confrontació amb aquesta realitat i d'elaboració de propostes de resolució dels eventuais és la mateixa aula.

L'atenció a la diversitat a l'aula

- crear un fons de material de cicle, auxiliar de l'ordinari de cada classe;
- introduir adaptacions horàries en el temps de realització de les feines pels alumnes;
- introduir adaptacions en l'organització de les activitats;
- introduir diferenciacions en els continguts: el que és bàsic per a tothom i el que pot ser diferencial o més complementari;
- el tractament d'alguns casos determinats i especialitzats, requereix iniciatives per a aconseguir un suport extern, uns recursos personals i materials que no es troben a la plena disposició del centre.

3. Actuacions específiques i de recuperació

Si bé el propòsit d'aquest tipus d'activitats és el de resituar l'alumne, a partir d'un tractament complementari, en les condicions previstes per al final d'un procés d'aprenentatge qualsevol i en la situació en què es troben la majoria dels seus companys, no sempre és fàcil d'aconseguir.

- pot treballar amb una diversitat de recursos didàctics i de materials més gran que els utilitzats habitualment a l'aula;
- té accés a activitats i materials de treball complementari.

El control del temps d'aprenentatge, i la seva organització

Als alumnes participants en activitats de reforç, fins a quin punt

- se'ls ofereixen activitats que els obliguen a revisar la seva organització del pla de treball i l'agenda;
- se'ls facilita (o ensenya a) incrementar el temps efectiu d'aprenentatge.

El suport social i el control acadèmic de la recuperació

Quin és el grau d'acord respecte de les afirmacions següents?

La recuperació és una activitat:

- particular/individual dels mateixos alumnes, complementària a la tasca de classe;
- integrada en el seguiment docent del grup-classe;
- que contempla un suport social per part dels seus companys i pares.

En quin grau és possible realitzar un seguiment personal i acadèmic sobre l'alumne, per part del seu tutor o tutora?

És possible incrementar aquest grau d'atenció?

Què caldria modificar?

Quins indicadors considera l'equip a l'hora de valorar l'activitat de recuperació de l'alumnat i les dificultats que han hagut de resoldre?

Activitats de suport orientades a determinat tipus d'alumnes

Quin és el grau d'excepcionalitat de l'activitat?

Assistir-hi requereix l'acord dels pares?

Quin tipus de diagnòstic de l'alumnat hi predomina?

Fins a quin punt el desenvolupament de l'activitat acostuma a:

- aportar informació per a una orientació personalitzada (p.e. sobre els progressos, possibilitats) ?
- incrementar la participació d'aquests en l'activitat general del centre?
- incrementar la participació d'aquests en les activitats d'aprenentatge del grup-classe?
- facilitar una millora en l'autoregulació del temps i dels procediments del seu treball?
- afavorir una millora global del rendiment personal i acadèmic?

El desenvolupament de l'activitat té previst un temps variable, funcional, segons la situació i el progrés de l'alumnat.

Quin és el procediment per a valorar el desplegament/el grau d'eficàcia d'una activitat de suport determinada.

Els alumnes d'integració

Quins dels criteris que s'apunten es segueixen en assignar alumnes d'integració a una aula?

- el d'adscripció al seu grup d'edat,
- predomini del criteri dels companys,
- del criteri del tutor o tutora amb experiència,
- tractar d'evitar conflictes entre els components de l'equip,
- altres.

En el diagnòstic i la classificació dels nois i noies, quins són els procediments més seguits? (els resultats de les proves, informes escrits, informes orals dels tutors, observacions, tests, entrevistes als pares...)

Quina és la valoració que se'n fa respecte el grau de fiabilitat d'aquests recursos?

Fins a on hi ha una coincidència sobre aquests valors en el si de l'equip?

Formació de grups de nivell d'aprenentatge homogeni

La formació de grups de nivell d'aprenentatge homogeni permet explorar qüestions com les següents,

- quins avantatges suposa per al professorat que porta el grup?
i per a l'alumnat?
- quins inconvenients presenta per al mateix professorat?
i per a l'alumnat?
- quins avantatges i inconvenients suposa per a la resta del professorat, quan ha d'atendre aquells alumnes en classes o situacions d'heterogeneïtat?

Es detecta alguna incompatibilitat o contradicció important entre els avantatges i els inconvenients detectats?

El grau de facilitat per a muntar els grups és el mateix també per a desmuntar-los, a mida que l'alumnat va progressant en coneixement acadèmic i en relacions personals?

En confeccionar aquests grups, fins a on es valora el risc de generar un "etiquetatge acadèmic" per als seus components? (atribuir qualitats positives i esperar resultats positius d'aquells que se'ls ha considerat millor, i viceversa, dels considerats pitjors)

Abans de procedir a l'atenció diversificada segons grups per nivell d'aprenentatge:

- hi ha hagut algun canvi metodològic en la forma de treballar a classe per part del seu professorat?
- hi ha hagut una diversificació i un enriquiment del tipus de material utilitzat habitualment?
- se'ls ha proposat de treballar a partir d'altres procediments?

- s'ha manifestat un increment de coordinació entre els components de l'equip de cicle pel que fa als objectius de les matèries, els procediments de treball, els procediments d'avaluació, els ritmes de treball exigits?

Implantació d'una estratègia de centre, de suport a l'alumnat

De quins tipus són els arguments que es detecten en relació amb les dificultats de desplegament d'una estratègia de suport?

- organitzatius de l'equip;
- de comprensió de les prioritats i del seu grau d'efectivitat;
- infraestructurals, de dotacions, de recursos, etc.

Quins aspectes es perfilen (o es manifestarien) en la proposta d'activitats de suport acadèmic a l'alumnat a cada un dels àmbits següents?

- en l'atenció individual dins el grup de classe ordinari;
- en l'organització del professorat d'un cicle;
- en la coordinació d'actuacions dins l'equip educatiu;
- en les adaptacions curriculars;
- en la selecció i identificació dels diferents tipus d'alumnes objecte d'atenció;
- en el desplegament de metodologies específiques.

Quins dels aspectes apuntats

- es troben en una via de resolució acceptable?
- són objecte d'un debat més gran?
- no es plantegen?
- no és convenient plantejar per ara?